

Веће Департмана последипломских студија

На 53. седници Већа департмана последипломских студија Факултета за примењену екологију „Футура“, одржаној 28. јуна 2018. године, формирана је Комисија за оцену подобности теме, израду Извештаја и јавну одбрану мастер рада кандидата Вере Блажон, под насловом „ПЛАН РЕВИТАЛИЗАЦИЈЕ РУКАВЦА ВИЗЕЉ У СКЛОПУ ПАНЧЕВАЧКОГ РИТА“, у саставу: др Гордана дражић, ментор, редовни професор Факултета за примењену екологију „Футура“ и др Милена Рикаловић, доцент Факултета за примењену екологију „Футура“.

Комисија, након анализе израђеног мастер рада, подноси Већу

ИЗВЕШТАЈ

САДРЖАЈ МАСТЕР РАДА

Мастер рад кандидата Вере Блажон садржи 80 страна, 12 табела, 13 слика, 19 извора литературе. Структура: Увод, Предмет рада, Циљ рада, Методологија рада, Резултати и дискусија, Закључна разматрања, Литература и Прилози.

АНАЛИЗА МАСТЕР РАДА

У **Уводу** се наводи да наука све више успева да дефинише нове претње, трендове и механизме за одрживо управљање водним ресурсом. Оно што је приметно, иако је још увек непотпуно, представља немогућност представљања велике сложености проблематике, посебно за руководиоце, доносиоце политика и свим заинтересованим странама заинтересованих за решавање проблема. Затим је дат осврт на законску регулативу у ЕУ и Србији као и преглед заинтересованих страна.

Предмет рада је интегрално спајање постојећих и коришћених метода управљања и одржавања постојећег природног канала Визељ са увођењем нових пракси и метода ради враћања изгубљених еколошких функција канала.

Циљ овог рада је да обезбеди увид у каналне процесе и одговоре (геоморфологија), чиме би се дошло до Плана ревитализације канала Визељ. Поред тога рад има за циљ боље разумевање историјске, постојеће и будуће базе за постојеће модификоване канале, да би утврдили потенцијални ризици од ерозије који нису узети у обзир приликом израде претходних планова, интегрирати управљање седиментом, да се покаже важност предузимања изводљивости и процена опција, нагласити важност праћења перформанси примењених мера у одговарајућем временском периоду.

Методологија рада је методологија израде плана ревитализације (укључујући капиталне радове као и понављајуће кампање одржавања) који се изводе под строго дефинисаним законским условима или прописима на основу процене потенцијалних утицаја на животну средину, који могу бити негативни и позитивни. Праћење оба исхода понекад је неопходно, иако се на праћење потенцијалних негативних утицаја често више обраћа пажња. За пројекте где је исход мање сигуран, или праћен вишим ризиком, низ интензивних и циљаних мониторинга, процена утицаја могу бити

спроведене континуирано или редовно за време трајања (и након) пројекта, како би се задржала очекивања и имплементирале потребне активности којима се може са сигурношћу и лакше управљати. Овај низ активности се заједнички схватају као "Адаптивно управљање" (Adaptive management) (AM).

Резултати и дискусија су најобимнији део и садржи: опис природних карактеристика подручја, режим површинских вода Дунава, Тамиша и Карашца, геолошко – хидрогеолошке карактеристике подручја и режим подземних вода, земљиште, преглед дриштвено економских чинилаца, канализационе насеља и индустрије према Предлогу решења ГУП-а Београда до 2021. г., наводњавање кроз двонаменско коришћење вода, рибарство, заштиту вода за ужи приказ канала Визељ. Најзначајнији део, који има највећи допринос је предлог мера ремедијације (примарне и секундарне мере). Активности на уређењу вода у риту: управљати интегрално и са једног места, контролу свих радова на редовном одржавању и других улагања и активности верификовати на хидродинамичком моделу подземних вода Панчевачког рита, одредити приоритетна подручја, извршити раздвајање сливних површина, активности на одржавању канала и објеката, разграничењима међусобних обавеза Републике, Града, ХЕ „Ђердап“, ПКБ-а и других корисника пољопривредног, грађевинског и шумског земљишта, рад црпних станица у пројектованом опсегу уз осавремењавање опреме, све предлоге техничких решења на уређењу вода преиспитати и критички сагледати са гледишта усвојених критеријума. Секундарне мере обухватају: чишћење канала, уклањање растиња из канала и са обала и третман уклоњеног муља. Посебно су наглашене неопходне законодавне и институционалне мере уз поделу одговорности свих стејкхолдера. Трошкови уређења вода су саставни део трошкова уређења земљишта (пољопривредног и грађевинског). Према предложеном техничком решењу ради се о комплексном уређењу земљишне територије на овом подручју. Инвестициона улагања у овом случају односила би се на изградњу или реконструкцију већег броја објеката и радова које треба реализовати као што су: црпне станице, уставе, реконструкција канала (спуштање дна), раздвајање сливних површина, ископ дренажних линија, израда дренажних завеса, комасација земљишта, хоризонтална цевна дренажа. Све трошкове је потребно покрити из накнаде за одводњавање грађевинског и пољопривредног земљишта коју плаћају корисници система. Економски ефекти смањена штете од подземних вода представља основу за утврђивање односа у расподели трошкова функционисања.

У **закључним разматрањима** се истиче да је данашње стање канала Визељ је неуређено и нефункционално. Дно канала је замуљано, обале канала урушене, протицајни профил је знатно смањен, што отежава доток воде до Ц.С. Борча. Пропусти су зачепљени кабастином отпадом и муљем, потребно је чишћење објеката и канала до пројектоване коте. Инспекцијске стазе и косине су обрасле шибљем и самониклим растињем, што доводи до смањења протицајног профила и отежаног отицања воде. У циљу ревитализације канала потребно је спровести низ мера које се могу поделити на примарне и секундарне с тим што се примарне односе на радове које је потребно спровести на нивоу територије Панчевачког рита.

З А К Л У Ч А К

На основу презентованог садржаја мастер рада може се констатовати да је кандидаткиња са успехом описала тренутно стање Канала Визељ са освртом на управне и техничке мере које су до њега довеле. Детаљна анализа стања даје научни а предлог мера ремедијације практични допринос овога рада.

На основу изнетог, Комисија предлаже Већу Департмана последипломских студија Факултета за примењену екологију „Футура“, Универзитета „Сингидунум“ у Београду, да се Извештај о мастер раду кандидаткиње Вере Блажон, под насловом „План ревитализације рукавца Визељ у склопу Панчевачког рита“, УСВОЈИ и кандидаткињи ОДОБРИ ЈАВНА ОДБРАНА.

У Београду, 22. 11. 2018. године

К О М И С И Ј А :

1. Проф. др Гордана Дражић, ментор,
Факултет за примењену екологију „Футура“,
Универзитет „Сингидунум“, Београд

---

2. Доц. др Милена Рикаловић,
Факултет за примењену екологију „Футура“,
Универзитет „Сингидунум“, Београд
